

TOVEERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 9

TIISTAINA, HELMIK. 27 P.—TUESDAY, FEBRUARY 27

1917 — Seitsemäs vuosik.

KUPARISAARELLA

(Jatkoa edellisestä numerosta)

Pastori: — Ei yhtiön syyllisyys tällä mitenkään ole todistettu, eihän jokainen pikkupaasi ole sama kuin yhtiö. Herra Lambert on aina vakuuttanut minulle, että hän on määrännyt jokaisen paasin ensimmäiseksi velvollisuudeksi valvoa miesten turvallisuutta. Mutta kun te riitelette työnjohtajienne kanssa, joille teidän tulisi olla nöyrät ja kuuliaiset...

Aate: — (asettuu pastorin eteen kädet ristissä ja lukee niinkuin Suomessa kinkereillä katekismusta) — Olkaat kuuliaiset teidän ruumiillisille isännillemme ei ainoastaan hyvälle ja siveille vaan myös tuimille.

Pastori: (Vihaisesti) — Älä pyri tekemään pilaa. Sitä minun piti sanomaan, että kun te suututatte työnjohtajanne, niin he vihapaissään tulevat sanoneeksi yhtä ja toista sellaistaakin, jota ei yhtiön puolesta ole käsketty. Sitäpaitsi, kuolemaa ei voi kukaan välttää silloin kun Jumalan meidän elämällemme asettama mitta on täysi. Meidän tulisi vaan pyrkiä elämään siten, että aina valmiit olisimme auttaamiseen lähdentöön. Ikävä vaan, ettemme voi sitä sanoa Matti-vainajastakaan. Hänkin oli niitä uudenaikaisia pakanoita. Mutta Jumala ei anna itseänsä pilkata.

Fränkki: — Niin että jos ne kaivosmurhat eivät kokonaan sovi miesten syyksi, niin pannaan sitten loppu Jumalan kontolle, että yhtiö kuitenkin kaikitenkin olisi syytön. Siinä on minulla kanssa Jumalan mies!

Alma: — Kuule Fränkki, et sinä saa loukata pastoria minun huoneessani.

Vallinmäki: — Niin, turhaa on loukata toisiamme. Kyllä minäkin olen sitä mieltä, että työläisten täytyy voida kieltäytyä menemästä vaarallisiin paikkoihin, mutta yksilönä he eivät voi sitä tehdä. Työläisten täytyy liittyä voimakkaisiin järjestöihin, liittyä siis joka mies unioon niinkauan kuin tänä päivänä sanotaan.

Pastori: — Minä en käsitä miten emäntä sallii tuon kiihottajan oleskelevan täällä, varsinkin kun isäntä on työnjohtajana kaivannossa.

Fränkki: — Ja minä en ymmärrä, miten tuon yhtiön kätyrin sallitaan maleksia täällä rehellen työläisten ruokatalossa. Tekemässä katalaa myyrän työstä.

Alma: — Minä jo sanoin, ettei Fränkki saa loukata pastoria Pikkasen, oli siis pakko itse

täällä, mutta ei näy olevan apua. Kaiketi se on parasta, että sinä Fränkki haet itsellesi toisen ruokapaikan. Ja Vallinmäki myöskin voisi olla hyvä ja mennä sosialistien haalille agiteeraamaan, tämä talo ei ole sitä varten.

Vallinmäki: — Kiitoksia paljon! Suomalaisten keskuudessa on ollut tapana, että kylään saa mennä käskemättä ja käskemättä osataan myöskin lähteä.

Pastori: (Kiivaasti) — Mitä? Ettekö meinaa mennä vaikka emäntä käskää? Jos minä olisin emännän tilalla, niin käskisin miesten heittävä teidät alas rapusista.

Fränkki: — Hyvä on! Jos tässä agitaattoreita aletaan rappusista alas heittelemään, niin heitetään yhtiön agitaattori ensiksi. (Menee pastorin rintoihin kiinni ja alkaa lykkäämään ulos ovesta.)

Alma: — Fränkki! Hyvä ihminen! Mitä sinä teet?

Aapeli: (Ryntää sisälle) — Pikkasen on jäänyt kivien alle kaivannossa. Sitä kannetaan paarilla kotiin, kohta ne ovat täällä.

Alma: — Hyvä jumala sentään! (Menee katsomaan ikkunasta.) Voi tätä maailmaa! (Kaatuu pyörtyneenä lattiaan.) (Neljä kaivantovaatteisiin puettua miestä katsovat Pikkasen paarilla huoneen lävitse, paarilla olija valittaa hiljaa. Tohtori tulee ja menee siihen huoneeseen, johon Pikkasen kannettiin. Paavo ja Eemeli kantavat pyörtyneen Alman pois.)

Senja: (Tulee) — Herra jumala! Mitä tämä on? Kaksi kuollutta samalla kertaa.

Tohtori: (Tulee) — Kaikki on ohiitse... hän on kuollut.

Pastori: — Niinkö? Sepä ikävää! (Tohtori poistuu.)

Senja: — Kuulitko sinä Aapeli kerrottavan miten tapaturma tapahtui?

Aapeli: — Kuulinhan minä. Tässä on taas tapahtunut yksi kaikkein julkeimmista kaivosmurhista. Pikkasen kuulutti tahtoneen, että skippa olisi seisoettava niin kauvan kuin olisi korjattu sahittin päällystä, jossa oli vaaralliset irtonaiset kivet. Mutta Lambert oli jyrkästi kieltänyt skipkaa seisottamasta ja luvannut ottaa toisen miehen Pikkasen tilalle, jos Pikkasen ei voi korjata sahittin päällystä skipan kulkiessa. Paikka näytti kunninkin niin kamalalta, että miehet kieltäytyivät siihen menemästä jos skippa ei seisoteta ja laiteta telineitä, joilla voi keveillä lyhyillä rautakangilla pudottaa irtonaiset kivet ja pääsee tarpeen tullen nopeasti hypäämään kummallekin puolelle.

Alma: — On se, pitäisi siinä tämänkin launtin työläisten oppia nä-

mennä pudottamaan kiviä pitkällä raskaalla rautakangella, ja sai heti päällensä koko kasan.

Senja: — Voi hyvä jumala sentään!

Vallinmäki: — Mitäs pastori tästä sanoo? Käskökö Lambert työnjohtajain pitää ennen kaikkea miesten turvallisuudesta huolta?

Pastori: — Oletteko todellakin kyllin julkea alkamaan tässä tekemään kiihoitus-työtämme tämän perheen onnettomuudella.

Vallinmäki: — Mitäpä kummaa siinä olisi. Silloin on lyötävä kun räuta on kuumaa. Pastori itse menettelee aivan samoin, käyttää hyväkseen jokaista kuoleman tapaan agiteeratakseen asiansa hyväksi, eikä vähäkään häikäile lyödiä mitä kamalampia haavoja surevien omaisten sydämiin, tuomiten äsken kuolleet alimpaan kattilaan jos ne eivät vaan satu olemaan hänen lampaitaan.

Pastori: — Minun velvollisuuteni on tämänlaisilla tapauksilla muistuttaa ihmisiä pitämään huolta kuolematomasta sielustaan.

Vallinmäki: — Ja minun velvollisuuteni on muistuttaa ihmisiä pitämään huolta kuolevaisesta ruumiistansa, etteivät uhraisi sitä ennen aikaan voiton himon uhrilattarille. Jos sielu on kuolematon, niinkuin te opetat, niin sillä lienee kyllä aikaa nauttia elämästä.

Pastori: (Juhlallisesti) — Paatumuksella ja julkendella ei näy olevan mitään rajoja. Järkyttävinkään tapaus, suurinkaan suru ei näy paatukseen pilkkajaan vaikuttavan. Ettekö muista enää sitäköään, että emäntä äsken käski teidän poistua täältä ja mennä sosialistien haalille agiteeraamaan asiante puolesta. Tämä talo, kuten emäntä sanoi, ei ole sitä varten. Siis postukaa.

Alma: (Tulee, pidellen päätään.) — Nyt on pastorin vuoro poistua, nyt minä huudan itsekin joka ainoalle, että yhtykää unioon! Järjestykää! Taistekaa leipämme, elämäne ja henkemme puolesta.

(ESIRIPPU)

TOINEN NÄYTÖS.

(Kaivoskylän katu eli tie. Lakkoilaisia kävelee tiellä pitämässä lakkoaitia. Samoin joitakin sotamiehiä ja pari pyssyhurttaa. Silloin tällöin menee joku lakonrikkuri päivälliskannun kanssa, jolle lakkoilaiset huutavat "skääppiä". Kun esirippu nousee seisovat Fränkki ja Aapeli tiellä.)

Fränkki: — Kyllä se on perhanna, kun pitää pelätä noita sotamiehiä ja pyssyhurttaa, kyllä ne rikkurit muuten pantaisiin menemään kotiansa.

Aapeli: — On se, pitäisi siinä tämänkin launtin työläisten oppia nä-

(Jatkoa toisella sivulla)

Elämisen oikeutta

Kirj. ANNA.

(Jatkoa tammik. 16 p. lehteen)

JOHDANTO: — Kertomus Suomesta. Koivulahden rannalla on toisella puolen mukkea kartano, toisella puolen köyhän vaimon mökki. Kertomuksen alkaessa tuopi köyhä vaimo vanhata tyttärtään rikkaaseen kartanoon paimentyöksi. Kartanossa valmistellaan hättä. Odotetaan emännän sisaren tyttärtä, Ainaa, tulevaksi auttamaan häävalmistuksissa. Aina on kaupungissa asuvan muurarin tytär, jonka äiti halveksii miestään sentähden, että hän on työmies. On juuri ollut muurarien lakko. Aina ymmärtää isäänsä ja työvän asemaa. — Syntymäpäiväkemut rikkaassa perheessä. Rikkaan maatalon polku on myöskin kutsuttujen joukossa, mutta muu väki pitää hänet halpana. Matka kaupungista maalle.

Mari ja Liinu olivat navetta-kartanolta nähneet vieraiden tulon, joten heidän kartanon tarkastelemisensa oli keskeytynyt. Aino huomasi heidät pian ja ystävällinen päänsä nyökkäys oli saattanut Liinun aivan hämilleen, kun samalla hänen korviinsa kuului veljensä kirkuva huuto Emman tätä pudistellessa. Kun häntään avuksi, ryntäsi hän katsomaan mikä nyt tapahtui, mutta Mari näki viisaammaksi heti emännän nähtyään pujahtaa navetan suojaan.

Kun Liinu portilta huomasi, miten Taavin kavi, ei hän uskaltanutkaan mennä avuksi, vaan Marin esimerkkiä seuraten läksi juoksemaan minkä jaksot navetan suojukseen.

Eeva ja Kaisa-muori olivat vieraiden tuloa katselleet ikkunasta huomaamatta Taavin rönhuja, entenkään emäntä oli Taavin kimpussa. Eeva ei äitinsä uskaltanut mennä lapsensa avuksi, vaan kahhuissaan käänsi kasvonsä ikkunasta, katsellen pelon ilme kasvulla Kaisa-muoria, mitä tämä hänelle voisi neuvoksi sanoa.

Samassa emäntä tuli pauhaten tupaan, kun oli saanut kiukkunsa Taaviin ajettua. Eeva oli jo valmiiksi ottanut pienokaisensa käsivarelleen lähden varalle, avunpyynnöt ei enää joulautanut mieleenkään. Ainoa ajatuksensa oli vain että olisi pääseyt pois, niin että ei olisi emäntä häntä nähnyt.

Nyt sai Eevakin osansa. Lyyhistyen penkin päähän kuin rikollinen hän kuunteli sadatuksia, uskaltamatta edes sanoa, että hän toi tyttärensä paimentyöksi, niin kuin emäntä oli tahtonut. Kiukun vimmassa huusi emäntä muoria, joka oli salaa tullut porstuaan ja emännän huomaamatta hiipinyt tupaan ja nyt nöyränä kuunteli

(Jatkoa toisella sivulla)